

KVINNORNAS TIDNING

Blusen

Skall, för att kunna tvättas om och om igen och ändå se fräsch ut, tvättas med

Gummans FLINGOR

Fabrikör A.-B. ERETT & Co., Göteborg.
(Är tillgänglig i alla större Trädgård- och Gårdsvarusbutiker)

9 November 1924.

Annonspris: Textsida 25 öre pr mm.
sista sidan 20 öre p mm.
Längre annonsering rabatt.

Utkommer varje söndag.

Utgivare och redaktör: INGEBORG DAHLÖF. För annons- och ekonomiavdelningen: EDITH RICKBERG.
Redaktion och expedition: Magasinsgatan 12, Göteborg. Tel. 18070.

Prenumerationspris:
Helår Kr. 6:—, 1/2 år Kr. 3:50, 1/4 år Kr. 2:—.
Lösnummer 15 öre.
Centraltryckeriet, O. Ericson, Göteborg 1924.

Eftertryck tillåtes gärna om "Kvinnornas Tidning", med hela namnet utsatt, angives som källan.

INNEHÅLL.

Utlandskrönika i sammandrag. De profundis. Av R. A.
Är mannen intolerant gentemot kvinnan — konkurrenten? Av Julie Gram.
Ett öde och en bok. Av Ellen Key.
Ett möte. Av Esse O.-L.
Fredsrörelsen. Av Frigga Carlberg.
Kvinnan som du gav honom. Striden om en bok. Av Ellen Bryde.
"Genom eget arbete."
Teater.
När är man uttjänad?
Gift kvinnas medborgarrättsliga ställning. Av Jur. kand. Märta Björnbom-Romson.
Landsdarnes spalt. Ett gemmäle av "En som prövat livet".
Försiktighet med elektriciteten.
Lilith. Roman av Florence Warden.

Utlandskrönika i sammandrag.

Den engelska arbetarregeringen har tagit konsekvenserna av det föreslagna valnederlaget och avgått. Uppdraget att bilda den nya regeringen har av konungen överlämnats till högerens ledare Baldwin. Dennes ministerlista är icke klar, när detta skrivs, men det har försäkrats, att den nya regeringen skall tillföras de dugligaste krafterna inom det konservativa partiet och göras så representativ och stark som möjligt.

Man väntar med anledning av regeringsskiftet och högerens genom valet vunna absoluta makt en stark strömkantring i Englands inrikes- och utrikespolitik.

På arbetarhåll hoppas man att den förstnämnda skall bli så själviskt borgerligt som tänkas kan, och ägnad att framkalla ett jäsande missnöje bland de bredare lagren, av vilket missnöjet arbetarepartiet skulle kunna dra den största nytta vid nästa val till underhuset. "Kapitalismen skall", säges det, "genom sin obenägenhet att offra något själv bereda sin undergång".

Läser man de engelska höger-tidningarna finner man emellertid där både förståelse och inneboende lust för en verkligt folklig politik med hela nationens välgång som ögonmärke och särskilt beaktande arbetarvärldens rättmätiga krav. Det är troligt, att man också skall försöka hålla en sådan kurs, ty så mycket hör man väl ändå ha lärt av tidens händelser, att detta är den enda möjliga metoden att säkerställa det bestående samhällets framtid. Högerens program torde främst komma att upptaga arbetslöshetens och bostadsbristens avhjälpan, näringslivets upplösningssträng samt imperiets utveckling och starka sammanhållning.

I fråga om den engelska utrikespolitiken väntar man minskat intresse för protokollet från Folkförbundsförsamlingen i Genève i skiljedoms-, säkerhets- och avrustningsfrågorna. England torde önska behålla sin självbestämmanderätt på detta område obesuren.

Utåt har den engelska högerse-

gern gjort den starkaste effekten i Ryssland eller rättare hos dess bolsjevikregering. Man måste låta förhoppningarna på ett stort engelskt lån fara liksom även på en fortsatt fri bolsjevikpropaganda i England. Men sovjet förkunnar att den nya engelska regeringen kan vänta en så mycket starkare sådan propaganda i kolonierna, framför allt i Asien.

Den radikala franska regeringens ställning har under den senaste tiden försvagats och dess chef Herriot har själv offentligen förklarat, att hans saga som konseljpresident kanske snart är all. Om en ny regering skall kunna framgå ur den nuvarande kammaren är tvivelaktigt. Det torde bli nya val med strömkantring i högerriktning. Liksom fallet var i England fruktar man i Frankrike den röda revolution som litet varstans kännes i luften.

I Förenta staterna är man nu färdig med valet av de elektorer som i dec. skola välja den nye presidenten. Republikanerna, vilka i U. S. A. äro det konservativa partiet, segrade med oväntat stor majoritet vilket betyder att den nuvarande president Calvin Coolidge kommer att bibehållas i ämbetet. Vice president blir Charles Dawes, "Dawes-planens" berömda skapare.

Valutgången anses bl. a. innebära att Förenta staterna kommer att upprätthålla sin hittills förda försiktiga utrikespolitik: alltså ingen anslutning till Folkförbundet, men däremot, kanhända, till den internationella Haagdomstolen.

Spanien fortsätter utrymningen av Marocko och torde nu praktiskt taget ha förlorat allt landområde, som erövrats sedan år 1917. Det hela är mera en militär prestigefråga än en materiell förlust. Det spanska folket är hjärtinnerligt trött på Marocko-äventyret, som kostat det oerhörda offer i guld och människoliv, men det går officerskårens ära för nära, att trupperna retirera i stället för att avancera. Man har t. o. m. fruktat en militärrevolt mot regeringen.

Enligt meddelande från Kina står inbördeskriget inför sitt slut.

"De profundis."

Ungdomen nu för tiden är det synd om. Den bjudes nöjen, vars gift dödar all idealitet och därmed den enda stora och verkliga lyckan. Den drages in i tankesfärer, som i stället för att styrka deras vilja och karaktär äventyrar att göra dem till ryggradslösa djur. En ungdom som dricker sin fantasi rusig av sinnlighet strävar icke efter att grunda lyckliga hem. Och dock kunna även de, som icke själva nå denna lycka, likväl ha drömt den drömmen så skönt och så rent, att de aldrig skulle vilja smutsa den ens med en tanke. Men det land, vars ungdom icke drömmer hemlyckans dröm, utan gärna köper den så kallade "kärlekslyckan" för vanärens pris — vad har det land för framtid?

R. A.

Är mannen intolerant gentemot kvinnan konkurrenten?

Ja, det är frågan. Man kan besvara den med både ja och nej, beroende på från vilkendera partens synpunkt man ser den. I varje fall kan man alltid komma till åtskilliga naturliga förklaringsgrunder till att en fråga som denna över huvud taget uppstått.

Låt oss tänka på hur ett samhälle tog sig ut vid den historiska tidpunkten för kvinnans frigörelse. Vad såg man på kontoren, i affärslokalerna, å verkstäderna, kring restaurangborden? — Män! Och vad sågo männen själva i trapporna, gångarna, lokalerna till denna tusenhöjande institution, som de under namn av samhälle med egna krafter, egna initiativ och egen uthållighet skapat? — Varandra! De sågo män, de arbetade tillsammans med män, de samtalande med män — det var kort sagt en renodlad maskulin och trygg karaktär över denna institution, som de på kvällarna läste igen dörrarna om för att gå över till den andra världen: kvinnan, barnen och hemmet.

När mannen så plötsligt en dag såg kvinnor, och också då ännu i mycket spridda och gläde flockar, storma in på hans område, greps han av en förklarlig fruktan och motvilja. Det var att börja med en helt ny kvinnotyp — sedd mot bakgrunden av hemmets kvinna, den enda han dittills gjort bekantskap med, en i många fall underlig typ, som i skick och uppträdande sökte att vara en så god efterapning av mannen som möjligt. Kvinnorna tyckte den gången att mannen var en tyrann, emedan han vägrade att visa denna kvinna av i dag samma hänsyn och ridderlighet som kvinnan av gångna tider. Man vredgades när han på gatan log åt en kortklippt "lörd i stubb" eller på kontoret sökte att göra livet så surt som möjligt för den kvinnliga kamraten i starkkrage och skjortveck innanför arbetsblusen.

Men ha kvinnorna någonsin betänkt, hur de själva skulle känna sig till mods, om en skara män med långt hår och förkvinnligad dräkt plötsligt skulle börja uppträda på deras område? De skulle säkerligen icke bli trakterade vare sig av typen eller konkurrensen. Det är alldeles otroligt att vi i ett första obeprövat stadium skulle kunna tillbakahålla ett leende inför en karl som i förkläde stökade omkring i våra hem, tvättade golv, skalade potatis och stoppade strumpor. Vi skulle alldeles fullkomligt säkert icke göra livet till ett Eden för honom. All den hänsyn, den naturliga böjelse att behaga, som stimuleras av motsatserna, skulle bortfalla inför en manstyp, som eftersträvade så stor likhet som möjligt med oss själva. Kort och klart: den mannen skulle inge oss avsmak.

Julie Gram.

Lyckligtvis finns det inga sådana män, och i våra dagar inga kvinnor heller av förlutna tiders här åsyftade övergångstyp. De kvinnliga pionjärernas efterföljare, som icke behövt använda så kraftig rustning, ha mer och mer återtagit sin naturliga skepnad och därmed även mer och mer stillat männens oro — eller för att tala i ämnet övervunnit hans förmenta intolerans.

Betraktar man hans ställning till den frigjorda kvinnan av i dag, kan man knappast förebrå honom småaktighet. Han har gått med på och fördragit en hel del, dock i många fall kanske mindre av storsinne än av nödvändighet. Han har upp- och överlevat kvinnans allt allmännare flykt från sin speciella värld, hemmet ut i hans egen skapelse, samhället. Han är försonad med förhållandet att nu möta kvinnan i alla de trappor, gångar och lokaler, där han förut endast mötte sig själv och resignerar t. o. m. inför möjligheten att i framtiden se henne komma att bekläda sådana höga och ansvarsfulla poster, som endast ett fåtal av hans eget släkte lyckas uppnå. Han finner sig rätt stillatigande i de flesta av hennes nycker. Av naturlig böjelse älskar han det långa håret, men finner han en dag att det för modets sax fallit från hans älskades huvud, upphör därför icke hans kärlek. Hans logik sträcker ädelmodigt vapen inför hennes ogenomträngligaste kombinationer såsom pälsen och silkesstrumpor eller skinnmassan på ryggen till skydd mot den kalla nordvinden och den nakna hälsens ohjälpliga blottställdhet inför den m. m. m. Med ett ord hans fördomsfrihet är vid denna tidpunkt i det närmaste fullkomlig.

En undran. Skulle kvinnorna vara lika böjliga för motsvarande förvandlingar och extravaganser i den manliga naturen. Kunde de någonsin vänja sig vid den manlige befattningsmehavaren av kvinnliga sysslor — om han funnes? Vem ville ha en fästman som var barnsköterska eller en make som var modist? Och vilken "grande dame" skulle ens vilja promenera tvärs över gatan med en herre i balskor och päls, som lagt starkkragen hemma?

Handen på hjärtat! Ha icke också vi vår konservatism, våra bestämda åsikter ifråga om hurudan en man bör vara? Skillnaden är bara den, att om kritiken för intolerans gällde oss, skulle vi bättre förstå att det i strider av denna art mellan man och kvinna icke är fördom eller icke fördom som avgör. Det är endast den outrotliga naturen, som rör sig inom oss och väpnar sig mot det ändamålslösa och onaturliga.

Ett öde och en bok.

Av ELLEN KEY.

HILMA ANGERED-STRANDBERG.

Nu går Hilma Angered-Strandbergs tjugonde bok genom kritikens skärseld. Vår främsta kvinnliga granskare — Klara Johanson — har redan kallat den mästerverk och Bokstugan har redan fått fatt i min ord ur företalet till *Barbarens son*: "lika enkel i sin resning som konstnärlig i utformandet, lika djup i känslan som klar i tanken". Flera torde instämma.

Vintern 1886 bodde Hilma Strandberg i Stockholm hos modern till en av Fjällbackas sommarmålare. Hilma var redan då förlovad och reste 1888 efter sin fästman till Amerika. Men dessförinnan ville hon komma i beröring med de vittra kretsarne i Stockholm.

Jag kom full av vördnad för det Strandbergiska namnet och fann denna medlem av släkten då som nu — nära fyrtio år senare — som den mest temperamentsfulla varelse jag någonsin träffat. Att hon på moderens stammade från den Carelius, som omkring 130 år tidigare skrev *Höns-gummans visa*, var en rolig upplysning. Men hennes morfars första hustru var skänks prästdotter av en från början tysk släkt. Och av denna Christina v. Bildstein torde Hilma ha en del av sin natur. Genom rika intressen, fin bildning, livfull, varmblodig lynneshet var hon så särpräglad att hon först efter döden — redan vid 32 år — blev förstörd i sitt flammade hat till allt oäkta. Hon var en så utsökt och stark personlighet att hon först efter döden blev rätt skattad.

När Hilma Strandberg satt som telegrafist i Fjällbacka läste hon, skrev och såg. Enligt hennes egna ord drack hon in allt: "ödslighet, sälla, vind, vidder och vågor". Hennes bilder av denna natur och detta folk där alla typer mötte — isynnerhet de "Schartauanska stenoxarne" — samlade i förlingsboken: *Västerut*. Den grep Laura Marholm så att hon först på tyska, sedan på svenska — se sidorna 120—130 i *Till kvinnans psykologi*, med märklig intuition skrev om henne och redan då — omkring 1897 — sade att Hilma Strandberg på sitt område var en lika stor diktare som Selma Lagerlöf på det för henne egendomliga.

Efter ett års tjänstledighet — för att arbeta i Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning — återvände hon till Fjällbacka och var telegrafist tills hon anträdde Amerikafärden.

Sverige har endast en med Hilma Angered jämförlig skildrare av sekel-slutets Amerika: Henning Berger. Men medan denne med sin skarpa konst teknade nästan endast storslidernas människor och — på ett lysande sätt — väsentligen från utansidan ser Hilma Angered även mycket av innersidan. Märtha Lindquist — det betydande märket Quelqu'une — har en gång yttrat att de verkliga, de djupt allvarliga Amerikaböckerna äro Hilma Angered och hon — som visst besökt Amerika — har nog gott omdöme. Visseligen ser Hilma allt i mångdubblad glans eller ynkedom.

Hennes skildringar av yttre ting äro lika underbara från Bohuslän som Amerika, från Italien som Schweiz. Men hon såg ej endast de många olika amerikanska utsidorna utan även den "amerikanska tanken". Jorden, luften, vattnen, männen, kvinnorna, allt var annorlunda än i gamla landet. Hon förnam "byggartidens" lynne, den jublande klangen i Walt Whitmans *Pioneers*, av det stora, härliga som skulle komma från denna underbara värld, där hon och hennes man nu stredo och ledo. Hennes Amerikaböcker — av vilka *Från nya världen* är den yppersta — äro ej få. I Amerika började hon skriva livfulla brev till Göteborgs H. o. S.-tidning fast hon dessemellan slet vid spisel, diskbalja och tvättark. Första brevet skildrade en hundraårsfest, till vilken hon ej haft råd att betala inträdet, men som hon dock åsag, stående på en tunna. Sedan skildrar hon den i ett glödhet vindsrum med papperet på golvet, ty däruppe fanns ej bord eller stol! 1893 fick hon arbeta vid Chicagoutställningen, höll föredrag, skrev tidningsbrev. Men ej långt därefter måste hon återvända till Sverige med nedbruten hälsa, och i trettio år har hon ofta varit döden nära. För snart sex år sedan dog hennes man och först nu har hon så pass hämtat sig från denna sorg att hon kunnat ge sin mögaste och jämviktsfullaste, den djupast genomlev-

SKANDINAVISKA KREDITAKTIEBOLAGET

GÖTEBORG - STOCKHOLM - MALMÖ

Avdelningskontor
över hela landet

Egna fonder Kr. 182,000,000.—

Gottgör å insatta medel
högsta gällande ränta

Telegramadress
"Kreditbolaget"

Tandl. Lisa Andrén

Vasagatan 5 B, Tel. 10919.
10—2, 5—7; lördagar 10—2.

da av sina böcker. Den som själv lidit skapandets kval bör förstå den. Men varje vaken själ måste gripas av den. Under den träffsäkra realismen strömmar nu andaktens nyvunna djup. Inför sin konst var hon städse andäktig. Nu har hon blivit det inför religionen. Icke fromhet i kyrkans eller sekters mening, ej ens konstnärsdrömmarnes fromhet, med dess himlar och helveten, dess segrar och nederlag.

Nej, den konst och den fromhet Hilma Angered-Strandberg slutligen nått äro de som komma människan att förlåta livet och le mot döden.

Strand 24 okt. 1924.

Ett möte.

Det är lördag förmiddag. Höst-solen skiner över staden, där människorna ila framåt gatorna med brådsakande steg för att hinna uträta sina göromål innan de nås av höstdagens vila och frid.

Det är livligt på torgen i dag och köpenskapen är i full gång. Överallt är det blommor i höstens prunkande färger — ringblommor, ast-rar, penséer! — Och glänsande frukter locka. Vilken doft av blommor och mogna bär och av myllan från nyupptagna rotfrukter! Starka, glada och med levnadslust i sina ansikten vandra människorna där av och an med ständigt mer fyllda korgar på sina armar. Över allt detta lyser höstsolen strålände och frisk.

Jag står i ett hörn och njuter av allt detta innan jag åter går in på de grå gatorna. Mina sinnen tillägna sig girigt den robusta levnadsfriskhet, som frodas här, och detta övermått av färg.

Då ser jag i vimlet en äldre dam, som jag känner. Hon bär på en praktfull och läcker börda av blommor och frukter... Hennes ansikte är visset och torrt, ögonen stirra stelt rakt fram. Jag häpnar ett ögonblick över kontrasten mellan vad jag nyss såg och uttrycket i detta ansikte. Är hon då förblindad, kan hon inte se omkring sig och låta sitt tillfrusna inre tina upp? Nej, under loppet av några sekunder hårdna dragen till allt mer. Nu ser jag anledningen. Mitt emot henne kommer en ung blek kvinna, en nära släkting till den äldre. Hon har böjt sitt huvud och det är något skälvanande och skyggt över hennes ansikte. Hon synes vara färdig att när som helst slå upp ögonen och bönfällande se in i den andras.

Ett andlöst ögonblick stå de båda kvinnorna mot varandra. Därpå irra deras ögon åt sidan. Nej, det finns ingen annan väg bland vagnar, pack-

PÄRLOR JUVELER

i modern infattning fördelaktigast
hos

K. Anderson
Hovjuvelerare. Ö. Hamng. 41.

Hemmets tidning

— är —

Göteborgs Aftonblad

Särskild, omväxlande
avdelning för kvinnan
och hemmet.

I varje nummer, värdefulla artiklar i olika frågor, berättelse, följetong, kåserier.

Pr kvartal 7.50 fritt hemburen.

Lösnummerpris 10 öre.

lädor och korgar, de måste gå tätt förbi varandra. Den äldre drar ett tungt andetag, och den unga böjer sitt huvud allt mer som för slag. Men på en gång räta de upp sig. Blommorna, som de båda bära, ruskas till rätta, och med en knyck, som om ett osynligt motstånd måste hävas, gå de förbi varandra stelt som sömngångare. Den gamla damens ansikte är olycksbådande hårt och en inre storm tycks skaka hennes ärevärdiga grå lockar. Den ungas ögon blicka kallt och munnen är sammanbiten och håfull. — Det var hatet som gick förbi.

En storm drar fram över torget och strör vissna blad för deras fötter. Det går ett moln över solen, och jag känner att det är kallt.

När jag går hem genom de grå gatorna, tänker jag på vad jag sett. Om det inte vore en tragedi skulle jag le ett stort löje över de båda och över hur dåraktigt de använda sitt korta liv. Ja, förgänglighet, fånglighet är människor och människors verk. Och kanske är det bäst så. Så att även deras hat måtte vara förgängligt.

Esse O.-L.

Freds rörelsen.

I sin i England mycket uppmärksammade bok *Ancillas Shore* (=Tjänarinnans lott) skriver Elizabeth Robins på ett ställe: Om ej människor allvarligt bemöda sig om att utrota krig med civilisatoriska medel, skola de kanske tvingas att göra det med barbariska. Detta är ju en vardags-sanning fattbar för alla, eller borde vara det. Liksom alla medge att det mesta onda i världen härrör av okunnighet.

"Krig har alltid funnits — därför måste det alltid finnas", tror en del folk vara en ovedersäglig logik, liksom det en gång troddes att smittkoppor alltid funnits och därför alltid måste finnas, tills den oväntade räddaren kom, såsom i miljoner andra fall.

Låt oss utgå ifrån att det enda hopplösa i världen är hopplösheten och som ett botemedel mot denna kan på det varmaste rekommenderas Anna Nilssons intresseväckande lilla skrift "Data och fakta rörande freds-rörelsen", som just genom de fakta som erbjudas blir av så stort värde.

Freds rörelsen är ingen ny företeelse, vi finna freds röster i världens äldsta skrifter, icke minst i våra egna kristna urkunder.

På 1600-talet antogo kväkarna opposition mot krig som en av hörnstenarna i sin religiösa bekännelse. Och att de blivit den trogna, därom vittnar den talrika krigsvägran inom deras led vid senaste världskriget. Räkna vi freds rörelsens organisation under de senaste hundra åren måste den betecknas som enorm och det bör vara varje människas plikt att icke vara okunnig därom.

Ett särskilt kapitel ägnas *Kvinnornas insats* i fredsarbetet. Den första kvinnliga fredsöreningen bildades 1810 i Boston. Och vår egen *Fredrika Bremer* skrev 1854 ett upprop i *Times* till kvinnorna att bilda ett världsfredsforbund, som äntligen en gång blev sanning och arbetar energiskt och målmedvetet.

Det är frestande att relatera innehållet, men då detta icke är meningen med denna lilla annmälan som

Kvinnan som du gav honom.

Striden om en bok.

"Feminismen" är ett ord, som man i våra dagar sällan hör även i dess översättning "kvinnofrigörelse" eller "kvinnosak".

Den strid som stått omkring dessa begrepp hör till ett förflutet, och när den nu med anledning av den danske professorn Wieth-Knudsen i dagarna utkomna bok "Feminismen" åter för någon vecka eller någon månad blossar upp, lämnar den ungdomen, såväl den manliga som den kvinnliga, oberörd, och huggen växlas uteslutande mellan män och kvinnor av medelålder. Men även bland dem äro kombattanterna fåtaliga.

Ungdomen har definitivt och på fredlig väg löst denna fråga. Det är icke längre strid mellan dess manliga och kvinnliga element utan kamratskap och vilja till samförstånd.

Även för de något äldre står det klart att vad kvinnosaken rört sig om, könsens jämställdhet, är eller mycket snart skall vara ett faktum åtminstone i fråga om själva *förut-sättnings* för en sådan tingens ordning. Idén har slagit igenom i lagstiftningen och godtagits av allmänna mening. Vilken räckvidd dess förverkligande i det praktiska livet skall komma att få är icke längre en maktfråga eller en prestige-fråga, utan en lämplighetsfråga och en fråga om personliga förutsättningar.

Professor Wieth-Knudsen's bok skulle säkerligen blivit rätt obeaktad — vem är väl i våra dagar intresserad av en bok betitlad "Feminismen"? — om icke pressen i arbetet sett ett ypperligt sensationsnummer, vilket rättbehandlat skulle kunna åstadkomma en livlig "insändare"-fejd till förnöjelse för läsekretsen.

Boken riktar sig på ett obehärskat och överdrivet sätt mot kvinnorörelsen men även mot kvinnan som kön betraktad. Hon tål icke, förklarar förf., en jämförelse med mannen på

endast avser att påpeka särskilt för kvinnliga läsare förvärvandet av den lilla innehållsrika boken för en mycket billig penning (95 öre) som en kär plikt.

Okunnighet om freds rörelsen är en farlig samhällsfiende.

Frigga Carlberg.

något enda område. Hon är honom underlägsen i kroppsligt, själsligt och intellektuellt avseende, hennes känsloliv är grunt och färglöst, även om det ofta tar sig larmande uttryck.

Antalet storslagna kvinnor i hela Danmark anslår Wieth-Knudsen till högst 150 exemplar. "Statistiskt sett, säger han, kommer det endast en enda ädel och heroisk kvinna på 10,000 ädla och heroiska män!

Också på det erotiska känslolivets område underkänner han kvinnorna, d. v. s. de *vita*, ljumma och liknöjda som de äro. De färgade hålla bättre måttet, "de skraka av glädje när en man lägger handen på dem."

Det häftigaste angreppet riktar Wieth-Knudsen mot vad han kallar: den "ekonomiska feminismen".

Medan tidigare samhällets hela inkomst disponerades av mannen och familjeförsörjaren såsom den av naturen skapande kraften givas pängarna nu till väsentlig del ut av unga, vanligen ogifta kvinnor, vilka sakna "förnuft, erfarenhet och ekonomisk insikt, men i stället äro dess mera bekajade med efterhärningslust, modegalenskap och nöjeslystnad". I familjen råder samma förhållande. "Där finns råd till allting utom till att få en ny rock".

Den ekonomiska feminismens ofantliga utgifter för utländska lyxvaror är fördärvbringande för de därav berörda ländernas finanser.

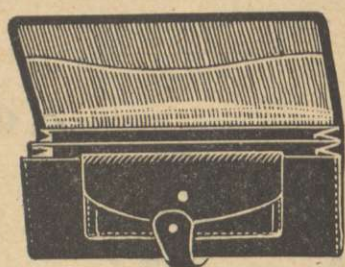
En japan frågade vid ett tillfälle förf., hur det kommer sig, att de europeiska männen visa sina kvinnor en sådan aktning och varför de tillbedja dem.

Frågan gjorde ett starkare intryck på Wieth-Knudsen än explosionen av en bomb. Och det förstär man ju, så som han ser och utmålar kvinnornas!

Han finner dock svaret!

Det är, säger han, ett egendomligt och för den vite mannen utmärkande karaktärsdrag — det är en idealistisk önskan att i kvinnan finna en likasinnad icke blott av honkön utan en kamrat, en trofast vän, kort sagt, den hjälp Gud i Edens lustgård lovade mannen, men som denne aldrig fick!

Så långt professor Wieth-Knudsen's bok. Vi skola längre fram återkomma till de i densamma berörda

Den trevligaste
flickväskan
finner man hos

John A. Gahm

KORSYGATAN 12
GÖTEBORG

frågorna och söka att sakligt och objektivt belysa dem.

Som ett första inlägg kan betraktas den i dagens nummer införda artikeln "Är mannen intolerant mot kvinnan-konkurrenten" av fru Julie Gram.

Ellen Bryde.

"Genom eget arbete".

Den 2 nov. 1909 höll författarinnan fru Malvina Bråkenhielm ett föredrag här i Göteborg inför en inbjuden talrik kvinnlig publik.

Hon skildrade därvid varmt, medkännande, gripande det hårda öde många kvinnor, som sett bättre dagar, gå till mötes som äldre, när deras förut goda ekonomiska ställning av någon orsak brytes ner. Hon beskrev utan namns nämnande sådana fall och hur tappert dessa värnlösa gamla, stående ensamma i livet, togo upp kampen för tillvaron, hur de nedskrev sina fordringar på livet till ett minimum, hur arm deras bostad var, hur alltför otillräcklig och kraftlös deras föda och hur ivrigt de åstundade att genom *eget arbete* skaffa sig denna livets enklaste nödort. Vilken aktningvärd och blygsam önskan och dock hur svåruppfyllt! Hur ensamma stodo de icke, hur rådvilla! Hur omöjligt var det icke att finna avsättning för de handarbeten, till vars förfärdigande de uteslutande voro hänvisade!

Frågan om de närvarande ville vara med om att bilda en förening med uppgift att förhjälpå dessa aktningvärdas gamla till arbetsförtjänst fick ett unisont jakande svar. Den beklämning, som gripit varje hjärta, sökte sig utlösning i detta "ja", löftet om hjälp och bistånd i nöden. Och så bildades föreningen *Genom eget arbete!*

Under de femton år denna sammanslutning bestått har den arbetat efter de från början utstakade riktlinjerna.

Den 1 och 15 under månaderna sept.—maj mottager och inköper föreningen handarbeten förfärdigade av dess gamla skyddslingar, vilka f. n. finnas antecknade till ett antal av 173, även om icke alla dessa regelbundet inleverera arbeten.

Det sålunda inköpta avyttras sedan vid offentliga försäljningar, vår och höst, som arrangeras av föreningen.

Det blir sålunda i sista hand *allmänhetens intresse för saken och dess köplust*, som avgöra i vilken utsträckning föreningen "Genom eget arbete" skall kunna utöva sin välsignelsebringande verksamhet.

De senaste årens allmänna depression har tyvärr också inverkat på resultatet av de nämnda försäljningarna. Det har icke varit så gott som förut. En del varor ha blifvit osålda och hoto nu att bilda ett så stort lager, att föreningen kanske

Förlovar

eller
Gifter

Ni Eder, så annonsera det i

GÖTEBORGS

MORGONPOST

Alla Edra vänner,

läsa den tidningen.

Läst i varje bildat hem i västra Sverige.

Vill Ni göra rummet
ljus och glatt

Bästa Fabrikat

Tangens Gardiner
platsens största sortering hos
A.-B. CARL JOHNSON
Kungstorget.

A.-B.
Herkules Skodon

Kungsgatan 45. Telefon 1900.
Rikt urval. Billigaste priser

MERKURTVALEN

använd enligt bruksanvisningen
giver ett stort resultat.

Begär alltid

**Kobbs
Thé**

Eleganta

Wienerblusar

Originalmodeller

Frberg & Anderson
Kungsgatan 1. Tel. 7326.

Träarmatur

GOLVLAMPOR
LJUSKRONOR
LJUSSTAKAR

m. m., m. m. otroligt billigt i
GÖTEBORGS SLÖJDMAGASIN
KYRKO GATAN 26

Fransk dam

med magistergrad giver franska
lektioner. Tel. 1277.

måste minska sina inköp, vilket återigen skulle betyda en reducerad inkomst, en kännbar motgång för dess skyddslingar.

Det är för att söka förekomma allt detta som föreningen nu riktar en varm vädjan till allmänheten att besöka och stödja den försäljning av arbeten som äger rum i veckan, nämligen den 13 och 14 nov., i kvinnliga kontoristförbundets lokal, Lilla Nygatan 4. Tiden båda dagarna kl. 11 f. m.—4 e. m.

Det är praktiska, välgjorda, enkla och finare handarbeten som såluföras och till alldeles samma priser som föreningen själv betalat. Intresserade kunna vinna medlemsskap i föreningen mot en årsavgift av 1 kr.

Föreningens styrelse utgöres av

Det bästa i längden det billigaste.

Konstflitens möbelyger för Edra möbler.
Konstflitens gardiner för Edra fönster.
Konstflitens flossamattor för Edra golv.

KONSTFLITEN, G:la Högskolan Göteborg

Offentliga nöjen.

Stora Teatern

Söndag kl. 1.30 Billighetsmatiné:
KATARINA II.
Varje afton kl. 8:
LÄDERLAPPEN.

Lorensbergsteatern.

I dag kl. 1.30 e. m. Barnföreläsning:
PRINCESSAN OCH HALVA RIKET.
Saga av Margaretha Munthe.

Kl. 6 precis:
VI Å' ALLA LIKA
(till matinépriser).

Kl. 8.15:
H A N
SOM FÄR ÖRFILARNE.

Gästspel av teaterchef Halldan Christensen.

Nya Teatern.

Söndag kl. 1.30: Billighetsmatiné:
BARKEN MARGARETA.
Varje afton kl. 8:
REGGIES BRÖLLOP.

Lilla Teatern.

Söndag kl. 1.30 Matiné:
BRÖDERNA ÖSTERMANS HUSKORS.
Lördag och Söndag kl. 7 och 9:
övriga dagar kl. 8:
JAG GIFTA MIG — ALDRIG!

HANDSKAR

Största valutan erhålles genom
inköp av Handskar uti

JOH. NILSSONS
HANDSKFABRIK

9 HVITFELDTSPLETSEN 9
Etablerad 1886. Telefon 6 990.

doktorinnan Amalia Leman, ordf., fru Klara Wijkander, sekr., fru Kjerstin Weijding, skattmästare, samt friherrinnan Alice Ridderstolpe, professorskan Karen Norden-skjöld, fru Anna Neijglick-Petersson, fru Lily Philipson, doktorinnan Sigröd Nordenfelt och fru Elin Blid-berg.

Teater.

STORA TEATERN.

"Läderlappen".

Tidens sukar efter de gamla goda programmen bli stundom hörda. Och till en sådan bönhörelse hör Stora teaterns repris av den betagande Straussoperetten "Läderlappen". En gång misskänd och oförstådd och därmed delande så många sedermera högt beundrade mästerverks öde — man erinre blott den för vår generation fullständigt oförståeliga köld, varmed första Carmenpremiären mottogs — hör Läderlappen numera till de utvalda skapelsernas odödliga

Dräkt-ochRock-TYGER

för vintern ha hemkommit och erbjuda vi ett enastående urval i alla moderna vävna-der och färger. Alla varorna bliva bortsålda till

extra billiga priser

Rips, Jacquard i rutiga vävnader, Cheviot, Gabbardine, Kläde, Mocca, slät och faconerad, Homespun m. m., 130—150 cm. brett pr meter

750 875 975 1150 1350

Fodervaror i bomull och siden oerhört urval

Specialaffär för Tyger

TEXTIL

MAGASINET 1/2

40 KUNGSGATAN 40

skara. Framsprungen som ett stundens barn ur ett konstnärstemperament, som alltigenom var musik, har den något av ett skimrande ögonblicks ljusa lek över sina vingar, äger, för att tala med en åhörare vin (Wien) i sitt blod.

Men icke förty har den när detta läses, snart fladdrat för sista kvällen å Stora Teaterns scen. Vår nyckfulla tid vill ha gammalt — och nytt, och det blir nästa gång Käl-mans operett "Grevinnan Mariza", vari Oscarsteaterns firade stjärna, fru Margit Rosengren kommer att gästspela i titelrollen.

Men innan publiken går att besegras av denna hela Stockholms favorit, borde den icke underlåta att infinna sig och lyssna till den förtjusande musik, som i Läderlappen hänfört hela världen.

NYA TEATERN

spelar f. n. ett mycket roligt lustspel, importerat från U. S. A. "Reggies bröllop" benämnt. Intrigen är bra spunnen, ehuru den skulle vara otänkbar i svensk miljö, där ett giftermål som bekant är ett mycket komplicerat företag. Här sker allt

Gardiner, Bomull från 90 öre
Silke från Kr. 1.50.
Möbetyger, i bomull från 2 kr.
i ylle från 5 kr.

KNUT HEURLINS HEMSLÖJD
SÖDERGAT. 26. MALMÖ

på amerikanskt sätt, oväntat, överraskande och, eftersom det är ett lustspel, även muntert. Det är vidare god fart i handlingen, personerna äro väl tecknade, tonen frisk och spelet förträffligt. Kring Josef Fischer som Reggie och Helga Carlsson som Rosalie, pjäsens centrala figurer gruppera sig teaterns lovande unga krafter, vilka alla väl fylla sina uppgifter. Särskilt torde kunna nämnas Nils Jacobsson och Hilding Rolin. Maja Sjöberg är mycket vacker men hennes röst är för forceerad, vilket borde kunna övervinnas.

När är man uttjänad?

Av MARGARETA HEIJKEL.

En fråga, som vi kvinnor vid val av yrke och under utövandet därav alltför litet beakta, är hur länge vi skola kunna stå kvar i arbetet och försörja oss.

I regel tar ju, om inte själva arbetsförmågan så dock arbetsmöjligheterna slut före levnadstidens utgång.

De som äro anställda i statens, kommunens och en del större företags tjänst erhålla vid en viss uppnådd ålder avsked med pension och för dem är det sålunda rätt väl sörjt. Men det stora flertalet självförsörjande kvinnor har ingen sådan säkerhetsanordning att trygga sig till och motser därför ofta med verkligt bekymmer icke blott älderdomen utan även den högre medelåldern, vilken även den kan erbjuda stora svårigheter i fråga om möjligheten att behålla eller få en anställning.

Det beklagliga i saken är, att dessa bekymmer vanligen inställa sig så sent, att vederbörande just ingenting kan göra för att befria sig från dem. Det är icke längre tid till besparingen, det finns icke längre kraft, energi och mod att upptaga en självständig verksamhet.

Tidigast uttjänad blir man i yrken där framför allt ungdomlighet, fördelaktigt utseende, raskhet, hälsa och styrka påkallas. Därnäst i sådana med stark tillströmning av ung billig arbetskraft och där själva utbildningen är lätt, t. ex. kontorsbanan. Längre kan man hålla sig kvar i yrken, där grundligare kunskaper, svårförvärvad skicklighet och erfarenhet spela en avgörande roll, men även här finnes dock en tidsgräns. Man blir för gammal, för obekvämt, för envis, retlig och svårhanterlig.

C. I. Schmidts
Begravningsbyrå
24 KUNGSGATAN 24
Tel. 3623 — 14090 — 6607
ombesörjer på erkänt bästa sätt
allt som tillhör begravningar.
Eldbegängelseföreningens expedition.

Gift kvinnas medborgarrättsliga ställning.

Av jur. kand. MARTA BJÖRNBOB ROMSON.

Svenska Kvinnors Medborgarförbunds artikelserie.

Ända till på allra sista tiden har så gott som undantagslöst inom de olika ländernas medborgarrättslagstiftning hyllats grundsatsen om medborgarrättslig enhet mellan äkta makar. Självfallet har mannens statsborgarskap härvid varit avgörande. Med äktenskaps ingående har sålunda kvinnan, om hon varit av annan nationalitet än mannen, förvärvat medborgarrätt i hans land och i regel även förlorat sitt eget statsborgarskap.

Som en följd av den utveckling varigenom gift kvinna tillerkänts en mer eller mindre fullständig genomförd självständighet över hela linjen, hava emellertid omsider rests krav på en för gift kvinna i förhållande till mannen mera oberoende ställning i medborgarrättslig avseende. Man har ansett, att då dessa genomgripande förändringar i kvinnans rättsliga ställning kunnat komma till stånd i trots av hänsynen till familjens enhet, ännu mindre några avgörande invändningar kunna göras emot kvinnans frigörelse i fråga om hennes statsborgarskap.

Det måste även medgivas, att hennes beroende i detta avseende i många fall medfört en hel del stötande konsekvenser. Om (för att nu endast anföra ett exempel ur vår nu gällande lag i ämnet) en svensk man, sedan han övergivit hustru och barn, och utvandrat till ett annat land, lätt naturalisera sig som detta lands

och även själva yrkesskickligheten ställs på avskrivning därigenom att själsförmögenheterna försvagas, hälsan sviker och arbetskraften avtager.

Slutligen gäller att man är för uttjänad om man har anställning hos andra, än om man är "sin egen" och så gynnsamt situerad att man till sin hjälp kan anställa yngre dugliga medhjälpare, i vilket fall man ofta torde kunna förbli yrkesutövare livet ut.

Många som självständigt utöva ett yrke måste dock, om de äro nödsakade att uteslutande förlita sig på sitt eget arbete, beräkna, att de förr eller senare skola falla för åldersgränsen. Det är t. ex. antagligt att en äldre läkare och tandläkare efter hand skola se sina mottagningsrum avfolkas.

Allt som allt, klok förtänksamhet synes bjuda de självförsörjande kvinnorna att i god tid ägna uppmärksamhet åt den föreliggande frågan och söka lösa den genom besparingar, genom åldersomsäkring eller på andra sätt, som kunna befinnas lämpliga.

Ma Gäss och Ankor
samt all slags Vildt i

Björks Vildtaffär
Saluhallen 1.
Tel. 1648 och 20834.

medborgare och naturalisationen enligt det ifrågavarande landets lag omfattar även hans hustru och minderåriga barn, även om de bo på annat håll, förlora dessa sitt svenska statsborgarskap, oavsett om de bo kvar i Sverige och bandet mellan dem och mannen är fullständigt slitet.

Fullständigt genomförd har gift kvinnas självständighet i medborgarrättsligt avseende hittills blivit endast i ett land, nämligen i Nord-Amerikas Förenta Stater. Genom en lag av den 23 september 1922 hava däri införts bestämmelser, som avse att helt och hållet frigöra den gifta kvinnan från så gott som varje beroende av mannen i fråga om hennes statsborgarskap. En kvinna av annan nationalitet, som gifter sig med en medborgare i Nord-Amerikas Förenta stater, förvärvat sålunda icke i och med äktenskapet amerikanskt statsborgarskap, lika litet som en utländsk kvinna utan vidare följer sin man i medborgarrättsligt avseende, om han under äktenskapet blir medborgare i Förenta Staterna. Härfor erfordras, att kvinnan själv ansöker om naturalisation, varvid man dock för att främja medborgarrättslig enhet mellan äkta makar medgivit vissa lättnader för gifta kvinnor i fråga om deras upptagande till amerikanska medborgare.

En konsekvens av den amerikanska lagens ståndpunkt till frågan om gift kvinnas medborgarrättsliga ställning är å andra sidan att en amerikansk kvinna, som gifter sig med en utlänning, icke utan vidare förlorar sitt amerikanska statsborgarskap. I allmänhet inträder denna rättsverkan av äktenskapet först efter en uttrycklig viljeföklaring från kvinnans sida. Genom bosättningen utrikes förlorar emellertid amerikansk kvinna, som gift sig med utlänning automatiskt sitt statsborgarskap i Förenta staterna efter två eller fem år.

I europeisk lagstiftning har grundsatsen om gift kvinnas medborgarrättsliga självständighet ännu icke hunnit sätta några djupa spår. I en belgisk lag har ett litet medgivande gjorts till förmån för de nya strövandena på detta område genom bestämmelsen, att en infödd belgiska, som gifter sig med en utlänning, genom en förklaring, avgiven inom sex månader efter äktenskapets ingående, kan förbehålla sig sitt belgiska statsborgarskap vilket eljest skulle gå förlorat genom giftermålet.

I vårt land har genom den nya lag om förvärvande och förlust av svenskt medborgarskap, som antagits av innevarande års riksdag och som träder i kraft den 1 januari 1925, ett steg tagits i riktning emot tillerkännande åt gift kvinna av en mera oberoende ställning i medborgarrättsligt avseende än förut. Att de reformatoriska strävandena på denna punkt icke blivit i högre grad tillgodosedda, torde knappast bero på något principiellt avståndstagande från de nya grundsatserna på detta område. Anledningen härtill torde närmast vara att söka i ett hänsynstagande till utländsk lagstiftning i ämnet, med vilken givetvis en inten-

siv växelverkan måste förefinnas och vilken ännu i det stora hela står kvar på en äldre ståndpunkt. Genom att söka hålla sig i nivå med utländska rätten på detta område har man trots sig kunna å ena sidan förhindra uppkomsten av dubbel medborgarrätt och å andra sidan förebygga medborgarrättslöshet.

Trots den avvaktande ställning, som intagits till reformkraven, måste det erkännas, att den nya lagen genomfört betydliga förbättringar i fråga om gift kvinnas medborgarrättsliga ställning. Den rent formellt avgörande betydelsen härför av mannens nationalitet har frångåtts i stor utsträckning. Förvärv och förlust av medborgarrätt har i stället i allmänhet anknutits till andra omständigheter såsom kvinnans hemvist och förhållandena mellan makarna (kan bandet dem emellan anses mer eller mindre fullständigt slitet, följer kvinnan i allmänhet icke längre sin man vid hans ändring av nationalitet).

I fråga om gift kvinnas förvärv av svenskt medborgarskap gäller enligt den nya lagen, att utländsk kvinna genom giftermål med svensk alltid med giftermålet erhåller svenskt statsborgarskap. Att här undantagsvis ej uppsatts som villkor för förvärvet av svensk medborgarrätt, att kvinnan skall hava eller taga sitt hemvist i landet, har föranletts av vissa lämplighetskäl. Då enligt de flesta andra länders medborgarrättslagar en inländsk kvinna, som gifter sig med en utlänning, i och med äktenskapet förlorar sin förra medborgarrätt, har det ansetts mest välbehängt att till vidare bibehålla den förut gällande regeln, att svensk medborgarrätt automatiskt förvärvas av utländsk kvinna, som gifter sig med svensk man, detta för att förebygga uppkomsten av medborgarrättslöshet i större utsträckning för sådana kvinnor.

Förvärvat mannen under äktenskapet svenskt statsborgarskap, genom naturalisation, omfattar denna som regel även hans hustru, vilken emellertid i allmänhet skall beredas tillfälle att yttra sig i ärendet. Den myndighet, hos vilken naturalisation sökes, d. v. s. kungl. m. t. får härigenom möjlighet att taga vederbörlig hänsyn till kvinnans önskan att eventuellt ej inbegripas i mannens naturalisation.

Vinner mannen under äktenskapet svensk medborgarrätt i annan ordning (vare sig han i egenskap av här i riket född utlänning oavbrutet haft sitt hemvist i Sverige till en uppnådd ålder av tjugotvå år utan att begagna sig av sin rätt att avsäga sig det svenska medborgarskapet eller han efter förlust av sitt genom födseln förvärvade svenska statsborgarskap återvunnit detsamma enligt den nya lagens bestämmelser) följe honom hans hustru ej obetingat. Hennes upptagande till svensk medborgare tillsammans med mannen har i den nya lagen gjorts beroende av flera omständigheter. Här hemskillnad kommit till stånd mellan makarna, beröres sålunda hustrun ej av mannens förvärv av svensk medborgarrätt. Vidare erfordras, att hon vid tiden för mannens förvärv av svenskt statsborgarskap har sitt hemvist här i landet eller att hon senare under äktenskapets bestånd och medan mannen ännu är svensk medborgare, bosätter sig i Sverige.

Förlust av svenskt medborgarskap inträder enligt den nya lagen för svensk kvinna, som gifter sig med utlänning, och genom äktenskapet erhåller mannens statsborgarskap, endast under förutsättning, att hon antingen redan vid äktenskapets ingående är bosatt i mannens hemland

(Eftertryck förbjudes).

Lilith.

ROMAN

Av Florence Warden.

Auktoriserad översättning av
Margareta Heijkel.

Hennes röst hade en utmanande klang, vilken Mallory icke skulle låta från en för sina gärningar mera ansvarig person än den lilla skröpliga damen.

— Ni får förlåta, att jag säger det, men helt säkert var det inte hr Smith som sände bud på er utan min dotter. Ert ömdöme borde ha hindrat er att efterkomma hennes kallelse. Jag förbjuder er mitt hus för framtiden!

Allt mera upphetsad fortfor hon: — Jag vet mycket väl, varför ni tränger er in här. Ni inbillar er,

att något hemlighetsfullt tilldrar sig här, och ni kommer hit för att försöka utspionera det.

Doktor Mallorys blick mötte fast den gamla damens då han i lugn ton svarade:

— Jag behöver icke spela rollen av spion, fru Ames — ty nu har jag gissat er hemlighet!

Hans ord hade en ögonblicklig och fruktansvärd verkan på fru Ames. Den lilla damen syntes på ett egenomligt sätt liksom skrumpna ihop. Hon vände sig om, som om hon velat fly.

Vad Mallory beträffar, erfor han genast samvetskväl, då han såg, hur hårt hans ord träffat. Han skyndade att erbjuda den gamla damen sin arm, men hon avvisade höfdraget hans hjälp och vacklade bort till lästolen vid fönstret, där hon hade sin älsklingsplats.

Hon var så späd till växten, att hon nästan försvann i stolens vida famn och bland alla dess kuddar.

Mallory kände sig som en hänsynslös grobian, där han på avstånd stod och iakttog henne. Tystnaden lade sig beklämmande över honom, men

samtidigt önskade han icke fortsätta samtalet, sedan det nått en så kritisk punkt. Han framstammade en ursäkt och närmade sig dörren.

Ett bittert skritt från den gamla damen häjdade honom.

— Ett ögonblick, doktor Mallory, utbrast hon, och då han vände sig om, såg han att hon återvunnit sin självbehärskning, ehuru hon var mycket blek. Jag skulle gärna önska veta vad ni menar med mias "hemlighet". Jag har inga hemligheter. Jag vet mycket väl, att man spritt ut en mängd dumma rykten om mig och min dotter, därför att vi icke med förtjusning kastat oss in i sällskapslivet här på trakten. Men allt det där är ju bara enfalldiga påhitt.

Mallory bugade sig utan att svara och vände sig åter mot dörren.

Fru Ames hejdade honom ännu en gång.

— Antag att vi verkligen hade en hemlighet — inte sant, ni skulle i så fall inte vilja förråda oss? Det skulle ju vara tarvligt, ja, lägsinnat att sprida ut sådant, som vi önska behålla för oss själva. Jag är över-

tygad om, att ni är alltför ridderlig för att kunna begå en sådan handling.

Mallorys svar kom långsamt och dröjande:

— Jag föredrager att inte avgiva något bindande löfte, innan jag vet mera än jag gör ögonblicket gör.

— Vad är det ni önskar veta? frågade fru Ames skarpt.

Mallory betänkte sig ett ögonblick och svarade sedan:

— Efter vad jag kan förstå und- stöder ni inte hr Smiths anspråk på fröken Ames hand?

Den avmätta ton, med vilken han uttalade dessa ord, och den omständigheten att han alltjämt undvek fru Ames blick, förträdde tydligt, att dessa ord hade en särskild och dold mening, vilken båda två voro medvetna om.

Nu var det fru Ames tur att betänka sig. Efter kort tvekan sade hon:

— I början uppmuntrade jag honom inte, men slutligen var jag tvungen att ge efter. När två unga människor älska varandra — —

Hon tystnade plötsligt, avbruten

av Mallorys hänfulla skratt. Ingen sade något på en stund, men slutligen bröts den pinsamma tystnaden av fru Ames, som med en till hälften bönfallande, till hälften förnärmat ton sade:

— Ni tror väl ändå inte, att jag skulle vilja ge mitt samtycke till något, som skulle kunna vara till skada för Lilith?

Nu gav Mallory henne en dristig och genomträngande blick.

— Jag vet inte riktigt, hur jag skall kunna besvara den frågan, sade han. Uppriktigt sagt, så tror jag, att hon icke tillåtes att handla fritt och efter egen vilja. Hon står under påverkan av någon.

— Av vem? frågade fru Ames skarpt.

— Hur skulle jag kunna veta det. Ni förstår väl, att jag inte kan utslunga direkta anklagelser mot någon utan att först ha verkliga bevis i min hand. Nu måste jag emellertid avlägsna mig, fru Ames. Jag skall gå till ett annat ställe.

— Vart? frågade den gamla damen häftigt. Hon tyckte kunna, att det låg en hotelse i hans ord.

— Jag ämnar mig till The Towers, svarade Mallory.

Fru Ames lyckades icke dölja den fruktan, som svaret ingav henne.

— Ämnar ni tala med sir George Paradine? frågade hon lågmält.

— Ja.

Fru Ames tvekade ett ögonblick och böjde därefter huvudet, som om hon inte haft något mer att tillägga.

När Mallory gick ned för trappan hade han en tydlig förmimelse av, att förhållandet mellan honom och fru Ames undergått en genomgripande förändring. De hade omsorgsfullt undvikit att gå på djupet med frågorna, men båda kände de att den omgivande atmosfären var så laddad med spänngstoff, att de måste röra sig med den allra största försiktighet.

När Mallory lämnade Old Court gick han helt långsamt i den tro att Lilith skulle önska ett sammanträffande och komma efter. Han fick rätt — bakom honom hördes lätta steg, och innan han hann vända sig om hörde han Liliths röst:

— Doktor Mallory, jag vill så gärna tala med er.

NORDISKA HANDELSBANKEN

STOCKHOLM GÖTEBORG MALMÖ
125 AVDELNINGSKONTOR

Emottager insättningar mot högsta gällande ränta.

Uthyr brand- och dyrkfrö förvaringsfack.

Förmedlar köp och försäljning av aktier och obligationer.

Emottager mot billig avgift (s. k. öppen deposition) alla slags värdepappershandlingar. Avkastning redovisas omedelbart till deponenten.

Emottager till förvaring i kassavalv (s. k. slutet deposition) förseglade lådor, konvolut o. dyl.

Alla som köpa
SPISBRÖD
från
Göteborgs Ångbageri
säga att det är
främst i sköhet och god smak.

**KOL VED
COKES**
C. N. ANDERSSON
Tel. 27.80, 69.72, 108.49. Göteborg.

Färsk Fisk & Hummer
Hansson & Silfverstrand
FISKAFFÄR

Bazargatan 8. — Tel. 95.80, 15.380

Stor prisnedläggning å Smör.
Bondsmör 3.70, Herrgårdsmör 3.80, Mejerismör 3.80, Runmärkt 3.90, skarp Ost från 1.80. Smör 20 öre, Ost 20 & 30 öre pr kg. under gällande priser, 2 proc. rabatt i varor lämnas vid köp. Varorna hemsändas. Tel. 19323. Victoriahallen. Smör-, Ost- och Aggaffär. Tel. 19323.

Vartför plågas med dåligt kaffe då Ni kan få Swalanders kaffel Butiker: Kungsg. 17 Korsg. 13, Bazar Alliance. Prova redan i dag! Säljes endast i egna butiker.

eller ock senare där tager sitt hemvist.

Den svenska lagens bestämmelser om gift kvinnas medborgarrättsliga ställning äro så gott som fullständigt överensstämmande med dem som återfinnas i de förslag, som i Norge och Danmark framlagts för respektive folkförsamlingar. Genom antagandet av dessa gemensamt utarbetade lagförslag skulle rättsenhet mellan de tre nordiska folken komma att ävågäbringas på ännu ett viktigt lagstiftningsområde.

Cardiner
Tyll, Tråd, Madras, Lenon, Allmoge, DRAGGARDINER bomull och siden alla färger, RULLGARDINER Gardinuppställningar av egna tapetserare

Carl Johnson
KUNGSTORGET

Han vände sig om och sade med en provande blick:

— Fru Ames har skiekat er hit? Lilith rodnade häftigt men svarade icke.

De gingo genom parken bredvid varandra.

— Jag antar, att ni kommit för att bedja mig låta bli att uppsöka sir George Paradine.

I en på samma gång överraskad och skrämmd ton utbrast Lilith:

— Ni vet alltså!

Mallory skyndade sig att lugna henne.

— Jag vet något, men det är en bagatell mot vad jag inte vet. Jag antar, att sir George Paradine kan berättat mig en del.

— Men om vi inte önska, att ni skall få reda på vad han vet? Om det är något vi vill dölja för hela världen? Om vi äro rädda för att man skall tala om oss och våra vänner? Inte vill väl ni ge anledning till, att det sättes i omlopp skandalösa rykten om oss?

Hennes röst var så bedjande och hon såg på honom med en så tillits-

Musändarnes spalt.

Bör man fordra mer av kvinnan än av mannen?

Det är närmast med anledning av den artikel som "Fru Elisa-Betta" har skrivit i detta ämne, som jag tager till orda. Jag skulle då vilja ändra om frågan till att lyda: Bör man fordra större ansvar av kvinnan än av mannen? Ty innerst inne är det väl en ansvarsfråga det gäller. För kvinnan gäller ansvaret inför barnet, för mannen gäller ansvaret inför kvinnan och barnet. Både man och kvinna veta väl att de kunna giva upphov till en ny människovarelse?

Och då blir väl ansvaret lika stort för dem båda? Oftast är väl mannen dessutom äldre och erfarnare än kvinnan och då borde man väl, om man vore fullt logisk fordra mest av den mest erfarne. Detta i de fall då det kan bli tal om en "övergiven" kvinna. Men också i de fall där inte några följder finnas och det inte kan bli tal om en "övergiven" kvinna, i den bemärkelsen, borde väl moralen vara lika för båda parter? Dock beror det väl ytterst på kvinnan att så icke är förhållandet. Inte så att kvinnan i moraliskt avseende står lägre än mannen (underteknad tror tvärtom) utan därpå att hon inte tillräckligt noggrant i ord och föredöme i handling fostrar de unga till ansvar inför alla sina handlingar. Det är ju dock kvinnan, eller kanske rättare, har varit kvinnan (nu har hon ju ofta sysselsättning utom hemmet och överlämnar åt andra sina

Äkta spirellakorsetter
till salu genom fru Jenny Bengtsson, villa Olofsberg, Hagen. Tel. Hagen 267. Obs! Mättagning i hemmen om så önskas.

skyldigheter) som maka och mor, som utgjort själen i hemmet, som fostrat släktet sådant det nu är och därför också bär ansvaret i första hand. "Och så är moralen som den är", säger Fru E.-B. Vidare säger hon: "Allt beror av kvinnans vilja. Är den ond — ja, då blir allt av ondo". Tror Fru E.-B. att det är en ond vilja som mången gång offerar sig för den hon älskar? Vidare säger Fru E.-B.: "En kvinna som älskar, är inte i stånd till en låg handling" — Kan en kvinna, som älskar sin man, anse kärleken mellan man och kvinna låg? Kärleken mellan man och kvinna blir väl det mest upphöjda, när den är byggd på en ren, osjälvisk grund? Och den grund som måste finnas före vigseln om den skall vara till förmån efter densamma. Och då kan det väl tänkas att en kvinna ger vika för den man hon älskar och som hon har lovat att leva hela livet samman med och att mannen sedan överger henne? Är hennes uppsatt rent kan väl ej hennes moral vara oren? Lika litet som ett genom vigsel stadfäst äktenskap blir rent och moraliskt när endera av kontrahenterna ingått detsamma av någon annan bevekelsegrund än kärlek. Vi veta ju att det gives äktenskap som ingås av motiv, som icke kunna nämnas samtidigt som orden *osjälviskhet och kärlek*. Prostitutionen är avskaffad. Men vad är väl ett sådant äktenskap? Ty vi få väl utgå ifrån att moralen gäller alla, icke enbart det ogifta ståndet utan kanske fastmer det äkta ståndet då ju hemmet är grunden till allt.

Den moral vi insupit i vårt hem följer oss genom livet på ena eller andra sättet. Därför beror det väl ytterst på oss kvinnor om moralen skall kunna höjas på ett högre plan och därigenom bli lika för alla. För att nå detta mål fordras först och främst att vi själva känna vårt ansvar (också när det gäller underlåtenhetsynderna) samt höja kärleken mellan man och kvinna så att ingen kan tala om densamma som låg och sedan fostra det uppväxande släktet i denna anda. Detta vore väl enda sättet att få den *sedliga* halten hos män och kvinnor på ett högre plan. Och när vi kommit så långt behöver en fråga, sådan som ovanstående icke framföras till diskussion, ej heller kommer det då att finnas så många utomäktenskapligt födda barn eller barn tilhörande kategorien "Vi fraskilte Barn". Men därtill fordras generationer av mäns och kvinnors samfälliga medverkan, tror

En som prövat livet.

Pianostämning

HILDING OLSON, JUNGMANSGAT. 14. Tel. 19308.

Praktisk Friluftsskola

med pension öppnas på vårsidan i Alfhem. Språk, matematik, slöjd m. m. Prospekt fr. Kvinnornas Tidning, Gbg. H. Lempke.

förklarade hon bestämt. Jag ber er tro mig och vara övertygad om att jag handlar rätt och på bästa sätt.

Mallory skakade på huvudet.

— Jag önskade, att jag kunde tro det, sade han, men jag har olyckligtvis sett för mycket bakom kulisserna för att kunna vara nöjd med en sådan försäkran.

— Nå, men ni måste väl medge, att jag har rättighet att handla som jag själv vill i en sak, som först och främst angår mig, utbrast Lilith häftigt.

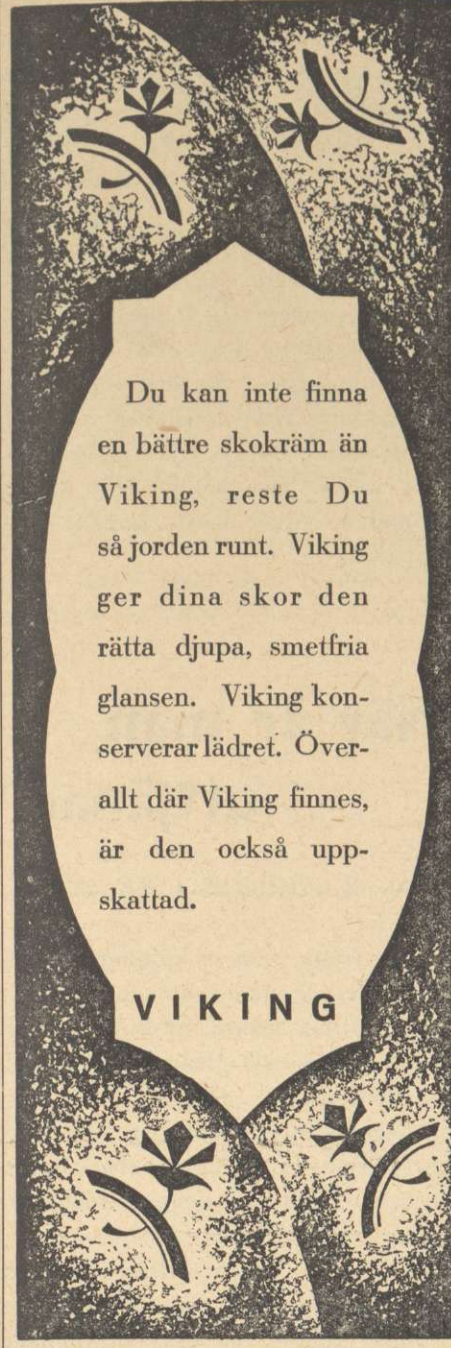
Mallory såg lugnt och allvarligt på henne.

— Nej, det där vet jag inte om jag går med på, svarade han. Glöm inte att det har behagat er att till en viss grad inviga mig i ert förtroende, och när ni nu en gång gjort det, kan ni inte utan vidare draga er tillbaka och förbjuda mig att intressera mig för er och era affärer.

Lilith ryckte till.

— Nej, det har jag inte heller sagt, inte ett ögonblick menat, utbrast hon.

— Men icke desto mindre är det just det som ni försöker förmå mig

Ofta sitter rikt barn på fattig moders knä.

ORREFORS

har uppnått internationellt erkännande för sina graverade konstglas.

Materialets egen charm, gedigen konstnärlighet i form och utsmyckning jämte alla grader i prislägen ha åt Orrefors konstglas skapat en berättigad popularitet.

På begäran göras av konstnärerna S. Gate och E. Hald förslag till hedersgåvor, anpassade efter visst prisläge, med inkomponerade dedikationer, monogram, vapen, etc.

A. B. FERD. LUNDQUIST & CO
KRISTALLAVDELNINGEN
GÖTEBORG

till. Ni har själv förklarat, att ni inte bryr er om den här personen, den här Smith —

Lilith såg sig omkring, som fruktade hon, att någon skulle höra honom.

— Tyst! viskade hon.

Men utan att låta sig bekommas fortsatte Mallory:

— Icke desto mindre förklarar ni, att ni ämnar gifta er med honom. Hur skulle jag kunna vara nöjd med en sådan sakernas ordning? Jag förnekar inte, att jag är svartsjuk — det är jag nämligen. Men även bortsett därifrån kan jag inte uthärda tanken, att ni skall gifta er med den där gynnaren, och jag tror inte att han kan göra er lycklig. Det kan ju vara fördom å min sida, men jag tror att min motvilja mot hans person är berättigad. Uppriktigt sagt, om ni inte vill eller inte kan ge mig de upplysningar jag önskar och behöver måste jag försöka få dem på annat håll.

De fortsatte sin väg under tystnad. Mallory förstod, att den unga flickan utkämpade en hård strid med sig själv. Hon andades tungt och

försiktighet med elektriciteten.

I anledning av de genom belysningsselektricitet förorsakade dödsolyckor, som inträffat i dagarna, dels i stadens slakthus och dels i Burås, har Kvinnornas Tidning vänt sig till en fackman på området i och för erhållande av en del upplysningar.

När olyckor av samma art inträffa tätt efter varandra ligger nämligen misstanken nära till hands att allt ej är som det borde vara och att måhända ingen går säker. Vår sagesman betonade emellertid att de inträffade olyckorna uteslutande bero på ren försiktighet från de förolyckades sida. Rörande olyckan vid Burås var sålunda den lösa sladd, som sträckts inifrån byggnaden ut mot brunnen ej tillräckligt isolerad för sitt ändamål. Det är ju bekant att alldeles särskilda isoleringsåtgärder måste vidtagas så snart den elektriska strömmen ledes intill vatten eller i rum, där det finnes fuktiga underlag, såsom i tvättstuga, badrum etc. Det är numera lag på överträdelse av förordningen i dessa hänseenden, och hade en entreprenör lagt ut en dylik olaglig sladd som den ifrågavarande, skulle han gjorts ansvarig för olyckan.

Man förstär härav att möjligheterna för olyckor äro ytterst ringa där

Goda inköp

av Konserver, rökt Lax, rökt Ål, Råkor m. m. i No 55. Smör, Ost, Längedragbröd i No 60. Bazar Alliance.

Tel. 4570 till båda butikerna. Alla varor av bästa beskaffenhet. Butikerna närmast ing. från Bazargatan.

A. MAGNUSSON

Ziwertz' Momentan
färgmedel för ögonbrun, hår och skägg, ögonblickligt verkan. Fallor ej vid tvättning. För hållning önskas. Flåses i 4 nyanser. I parti och minut hos Kungl. Hofleverantör
Ziwertz' Efttr.
Lorensbergsgatan No 7, Göteborg. — Tel. 1098

Den mycket omtyckta
Spirellakorsetten
säljes av Fru ALICE DAHLBY,
Kastellgatan 18. Tel. 13851.

verklig sakkunskap såsom ske bör, anlitas. Däremot framhålls vikten av att man i rum med fuktigt underlag såsom i tvättstuga, badrum, etc. iakttar försiktighet vid lampors påskruvning, enär även en under vanliga förhållande rätt ofarlig stöt kan bli ödesdiger för personer med särskilt svagt hjärta. Man bör därför framför allt se till att stå på något torrt och ej direkt på det fuktiga eller våta golvet samt vid påskruvningen undvika beröring med metallhysan kring lampen och lamphållaren. Behöver man fatta tag i lamphållaren skall detta ske i den kring densamma slutande porlinsring, som fullkomligt isolerar strömmen från handen. När denna porlinsring, som ofta av en eller annan anledning sker, bortfaller, bör den omedelbart ersättas. Även bora kontaktarna ständigt vara i fullgott skick. Med iakttagande av dessa enkla försiktighetsåtgärder har man ingenting att befara.

**GÖTEBORGS
LINOLEUM-
MAGASIN**
PETERS, FRANZÉN & CO
Kungälvspåstugan 2
Billiga priser ~ Största urval
Förmånliga betalningsvillkor

BREVLÅDA.

Rennie, Malmö. Ert brev har anlånt för sent att vi skulle medhinnas att i detta nummer ge de önskade upplysningarna. Vi återkomma i nästa.

Intresserad. Sätt Er i direkt förbindelse med föreningen. Föredraget hålles en av de sista dagarna i november.

Ingela. Den offentligt uttalade sanningen är som sagt i andras sär, den direkt adresserade som svavelsyra i egna.

Lokalpatriot. Varför? Vi finna intet anmärkningsvärt i detta.

S. L.-m. Önskade nummer tillhandahållas å tidningens expedition, Magasinsgatan 12. Prenumeration kan där verkställas oberoende av kvartal.

"Tala och lyssna". Tack. Kausike i ett kommande nummer.

Vän av rättvisa. Vi stod ju helt och hållet utanför denna sak, som naturligtvis bör utageras inför samma forum, där den påbörjats.

Frågande. Påpekade rad i artikeln "Var komma idéerna ifrån?" bör naturligtvis läsas: "självslivets avspänning" i st. f. "självslivets avspänning", som mening genom ett förbiseende kommit att lyda.

Arla Mjolk

Distribution på glasflaskor.

Tel. 407.81, 456.99

**GIV
Edra vänner
Kvinnornas Tidning
för 1925
på födelse- och
namnsdagen!**

Presentkort säljas på tidningens exp. Magasinsgatan 12. Tel. 18070.

Amalia Gustafssons
Saluhallen 21-23
förstklassiga Charkuterivaror
rekommenderas. Tel. 1976.

KBERGMANS, STOCKHOLM
Smakfulla och sköna
DELIKATESSBRÖDSURTER
Rekommenderas. I p. tel. Längedrag 231.